

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský domov se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7

Tyršova 7, 517 41 Kostelec nad Orlicí

Identifikátor školského zařízení: 600 029 778

Termín konání inspekce: 7. – 10. červen 2004

Čj.:	m3-1147/04-05003
Signatura:	ki6px201

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v dětském domově se školou vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Zřizovací listinou ze dne 10. března 1992 (bez čj.) byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky zřízena dnem 1. ledna 1991 organizace s názvem *Dětský výchovný ústav v Kostelci nad Orlicí, Pelcova 279*. Školské zařízení bylo zřízeno na dobu neurčitou.

Dodatkem ke zřizovací listině Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky změnilo dne 21. listopadu 1994 pod čj. 25.929/94-60 s účinností od 1. ledna 1995 adresu organizace na Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7 a k témuž dni na organizaci příspěvkovou.

Změnou zřizovací listiny Dodatkem č. 2 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky doplnilo dne 1. prosince 1998 pod čj. 33 199/98-21 základní školu jako součást zařízení a upravilo název organizace na *Dětský výchovný ústav, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7*, s platností od 1. ledna 1999.

Změnou zřizovací listiny Dodatkem č. 3 čj. 12 314/02-21 ze dne 4. února 2002 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky změnilo název součásti *základní škola* na *speciální základní škola*, s účinností od 1. března 2002.

Změnou zřizovací listiny Dodatkem č. 4 čj. 21 560/03-25 ze dne 14. července 2003 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy změnilo název organizace na *Dětský domov se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7*, s účinností od 1. září 2003.

Příspěvková organizace s názvem *Dětský domov se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7* byla s účinností od 1. září 2003 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení *Rozhodnutím* Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čj. 20 846/03-21 ze dne 18. července 2003.

Školské zařízení má jedno odloučené pracoviště:

1. 517 41 Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279

Školské zařízení sdružuje:

1. Speciální základní škola	kapacita: 16 žáků
2. Zvláštní škola	kapacita: 8 žáků
3. Dětský domov se školou	kapacita: 24 lůžek

Dětský domov se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7 je zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a zajišťuje zejména vzdělávací, výchovnou a sociální péči dětem se závažnými poruchami chování zpravidla ve věku od šesti roků do ukončení povinné školní docházky. Zařízení není koedukované, je určeno pouze chlapcům.

Předmět činnosti je vymezen zřizovací listinou a ustanoveními zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 109/2002 Sb.).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve školním roce 2003/2004 se vztahuje k celému školskému zařízení.

V době konání inspekce realizovalo vzdělávací a výchovnou činnost v hlavním pracovním poměru celkem dvacet šest pracovníků. V pedagogických funkcích pracovali ředitel, pět učitelů, vedoucí vychovatel a osm vychovatelů. Jedenáct pracovníků, z toho čtyři asistenti pedagogů, zabezpečovalo obslužný a technický provoz. Kontrolou personální dokumentace (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání) všech pedagogických pracovníků bylo zjištěno, že podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané platnou právní normou splňují ředitel, čtyři učitelé, vedoucí vychovatel a pouze jeden vychovatel. Z celkového počtu patnácti pedagogických pracovníků nesplňovalo podmínky odborné a pedagogické způsobilosti v době kontroly osm pedagogů (jedna učitelka a sedm vychovatelů).

U pedagogických pracovníků (jedna učitelka a tři vychovatelé), kterým vznikl pracovní právní vztah po 1. červenci 2002 (platnost zákona o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy), nebyla zjištěna a doložena psychologickým vyšetřením psychická způsobilost pro výkon pedagogické praxe.

Systém služeb vychovatelů (přímá výchovná činnost) byl v době inspekce sestaven tak, aby byla pokryta doba až do večerky dětí. Noční služby v době od 21:00 do 08:00 hod. zajišťovali čtyři asistenti pedagogů.

Odbornými pracovníky ve vztahu k výchovně-vzdělávacímu procesu byli ve sledovaném období školního roku 2003/2004 psycholog (úvazek 0,25 - cca 10 hodin týdně) a sociální pracovníce. V průběhu inspekce bylo zjištěno, že jejich činnost byla propracovaná a měla dobrou úroveň.

Práce psychologa byla rozvržena na šest hodin přímé práce s klientem (dítětem) a čtyři hodiny vyhotovování písemností. Veškeré rozhovory s dětmi byly zaznamenávány a psychologická diagnostika sloužila jako podklad pro další práci s dítětem.

Sociální pracovníce centrálně vedla osobní dokumentaci dětí včetně ekonomické agendy, zajišťovala vnější vazby a komunikaci s osobami odpovědnými za výchovu a koordinovala činnost s institucemi participujícími na vzdělávání a výchově dětí. I když se na výchovném procesu přímo nepodílela, byla ve sledovaném období prokazatelně v denním styku s dětmi, sledovala a zajišťovala jejich kontakt s rodinami.

Poradním orgánem ředitele byla v kontrolovaném období pouze pedagogická rada (učitelé, vychovatelé), která se ke svému jednání scházela pravidelně dle ročního plánu, v případě nutnosti i mimořádně, podpůrnými orgány vedení byly porady vychovatelů a učitelů. Ve školním roce 2003/2004 nebyl využit potenciál metodických orgánů, zařízení průkazným způsobem nedefinovalo systém metodického vedení pedagogů.

V oblasti plánování lidských zdrojů reagoval ředitel na zákon o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy i vyhlášku, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních, a v souvislosti s transformací dětského výchovného ústavu na dětský domov se školou a vznikem III. rodinné skupiny byla personální struktura posílena o tři pedagogy (vychovatele).

Ve školním roce 2003/2004 delegoval ředitel část řídicích kompetencí na další vedoucí pracovníky. Přímé vedení vychovatelů a asistentů pedagogů bylo v kompetenci vedoucího vychovatele, učitele řídila vedoucí učitelka. Kontrolu průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve speciální základní škole však prováděl zejména ředitel. Plán kontrolní a hospitační činnosti (ředitel, vedoucí vychovatel) pro celý školní rok byl zpracován centrálně

pro celé zařízení. Průkazně bylo stanoveno, kdo a co bude reálně kontrolovat. Hospitační i kontrolní výstupy byly ve sledovaném období pořizovány pravidelně, předložené zápisy měly dobrou vypovídací hodnotu. Obecné kontrolní závěry však nebyly prokazatelným způsobem projednávány na jednáních pedagogické rady ani poradách učitelů a vychovatelů. Z tohoto důvodu neposkytovaly nastavené kontrolní mechanismy pro řízení organizace adekvátní zpětnou vazbu.

V období od poslední inspekce (říjen 2000) vedení zařízení cíleně podporovalo další vzdělávání pedagogických pracovníků. Prioritou bylo doplnění odborné a pedagogické způsobilosti, zejména studiem speciální pedagogiky. Vychovatelé, kteří nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, se v rámci krátkodobých kurzů a seminářů vzdělávali v oblasti etopedické problematiky a prevence sociálně patologických jevů.

Kontrolou bylo zjištěno, že stanovená organizační struktura zařízení pro školní rok 2003/2004 byla funkční. Kompetence jednotlivých pracovníků, jejich práva a povinnosti byly písemně deklarovány a v praxi dodržovány. Zodpovědnost za svěřené úkoly byla stanovena v pracovních náplních jednotlivých funkcí. Statutárním orgánem je ředitel, kterého v době jeho nepřítomnosti v plném rozsahu zastupoval vedoucí vychovatel (zástupce statutárního orgánu).

Systém morálního, ale zejména hmotného stimuluování pracovníků, měl ředitel vytvořen. Hodnocení spojené se sebehodnocením pracovníků bylo v kontrolovaném období prokazatelně prováděno na základě známých kritérií. Nadtarifní složky platu byly stanovovány diferencovaně podle výsledků hodnocení.

Realizovaný informační systém (osobní kontakt, interní pedagogická dokumentace, nástěnky, porady) byl v průběhu inspekce funkční, zajišťoval přenos všech potřebných informací ke všem subjektům včetně zpětné vazby.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti byly vzhledem ke všem sledovaným jevům v kontrolovaném období dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti se vztahuje k celému školskému zařízení.

Třípodlažní objekt *Dětského domova se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7* je situován v centru města. V hlavní budově zařízení bylo zřízeno provozní zázemí a slouží pouze k ubytování dětí. V nově vybudovaném vedlejší objektu byly zřízeny dvojgaráž (zařízení vlastní dvě osobní vozidla), údržbářská dílna a dílna pro pracovní činnosti dětí. K budovám přiléhá dvůr s hřištěm s hliněným povrchem a malá zahrada s ohništěm a posezením. V době inspekce probíhaly v tomto prostoru terénní úpravy, které mají vést k rozšíření stávajícího pozemku a k přípravě pro plánovanou přístavbu.

Suterén budovy je využíván výhradně pro provozní zázemí (prádelna), kam nemají děti běžně přístup. V přízemí jsou kanceláře, hygienické zázemí a cvičná kuchyňka s jídelním stolem včetně běžného vybavení. V kuchyňce byl instalován starší počítač s tiskárnou, který mohou děti (údajně) běžně využívat. Druhé a třetí podlaží bylo primárně určeno pouze pro ubytování dětí všech tří rodinných skupin. Dětský domov nemá vlastní stravovací provoz, je odkázán na školní jídelnu v místní zvláštní škole, což je z hlediska výchovně-vzdělávacího procesu zcela nevhodné.

Druhé podlaží sdílí společně I. a II. rodinná skupina, které prakticky nelze od sebe oddělit. V době inspekce zde bylo ubytováno celkem třináct dětí a příchod čtrnáctého dítěte byl avizován. Děti měly k dispozici pouze dvě klasické ložnice, dvě děti z každé skupiny spaly ve společných klubovnách (obývacích pokojích) rodinných skupin. Místnosti byly v době kontroly vybaveny starým opotřebovaným nábytkem, v ložnicích zcela chyběly pracovní stoly s židlemi a místním osvětlením. K přípravě na výuku (psaní domácích úkolů) byly využívány pracovní stoly v klubovnách. Šatní skříně byly umístěny v poměrně prostorných místnostech (šatnách), které jsou situovány u společné herny dětí (stolní tenis, žebřiny, klavír, boxovací pytel). Tyto prostory nebyly v době inspekce optimálně využity ve prospěch ubytování dětí. Společná koupelna a toalety obou rodinných skupin neposkytovaly dětem žádnou intimitu. Voda ve sprchách byla spouštěna centrálně kohoutkem umístěným na vnější zdi koupelny, takže děti se musely sprchovat zásadně hromadně, pod dohledem vychovatelů. Třetí podlaží (půdní vestavba) obývá III. rodinná skupina (devět dětí a jeden zletilý chlapec setrvávající v zařízení na základě smlouvy). Děti měly v době inspekce k dispozici tři ložnice se třemi, respektive čtyřmi lůžky, a samostatný jednolůžkový kvalitně vybavený pokoj pro dospělého chlapce, žáka střední školy. Vybavenost ložnic byla stejně nedostatečná jako u dvou rodinných skupin v nižším poschodí. Také zde chyběl základní pracovní nábytek a skříně. Rovněž III. rodinná skupina měla prostornou šatnu, která by mohla být využita zejména pro ubytování dětí. Koupelna a toalety vykazovaly shodné nedostatky jako koupelna I. a II. rodinné skupiny. V prostorách vestavby byly dále zřízeny klubovna a zdravotní izolace s příslušenstvím. Všechny pokoje dětí působily stroze a neútně, chyběla vhodná výzdoba. V pokojích nebyl instalován žádný nábytek, do kterého by si mohli děti uložit soukromý majetek. Osobní věci dětí byly po jejich nástupu do zařízení odesílány domů. Všechny prostory hlavní budovy byly v době inspekce přijatelně udržované, veškerý úklid však provádějí děti. Organizace ve školním roce 2003/2004 nezaměstnávala uklízečku. Základem výzdoby chodeb byly malby na zdi s dětskou tematikou, dětských výtvarných prací však bylo využíváno sporadicky. Stávající prostorové uspořádání umožňovalo vykonávat výchovně-vzdělávací činnost pouze v omezeném rozsahu, z hlediska provozu a potřeb tří rodinných skupin bylo nevyhovující.

Vybavení pro mimoškolní činnost (knihy, hry, stavebnice, hudební nástroje) bylo v době kontroly nedostatečné. Děti neměly hry běžně k používání, vychovatelé měli vše uzamčeno.

Každá rodinná skupina vlastnila jeden televizor a videorekordér, počítače určené dětem ve skupinách chyběly. Běžné domácí spotřebiče neměly děti prakticky k dispozici. Kuchyňky s kuchyňskými spotřebiči k zajištění víkendového stravování nebyly do doby konání inspekce vybudovány. Pouze v rámci zájmové činnosti využívali někteří vychovatelé občas jedinou cvičnou kuchyňku. Základní sortiment sportovního nářadí pro sezonní činnosti dětí včetně jízdnic kol byl zajištěn.

Pro potřeby speciální základní školy byly pronajaty prostory v budově Zvláštní školy, Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279, která se nachází ve vzdálenosti cca 150 metrů od budovy dětského domova se školou. Škola užívá jedno křídlo budovy v prvním podlaží, které má vlastní vchod a od zvláštní školy je odděleno uzamykatelnými dveřmi. Tím však de facto dochází k separaci dětí umístěných v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy od běžné populace.

Trakt školy tvoří prostorná chodba, ze které se vchází do čtyř učeben. Třídy jsou menší, ale vzhledem k nízkému počtu žáků dostatečně prostorné. Nejmenší učebna byla určena žákům prvního stupně, i když jich bylo v průběhu kontroly nejvíce.

Estetickému prostředí tříd nebyla ze strany pedagogů věnována potřebná pozornost, výzdobu tvořily pouze živé květiny, v jedné ze tříd nezalévané a zvadlé. Výjimkou byla pouze učebna prvního stupně, která byla ze všech tříd nejlépe esteticky upravena. V oknech i na zdech byly vystaveny práce žáků, třída celkově působila příjemným dojmem. V žádné učebně nebyly

v době inspekce vyvěšeny didaktické tabule vhodné pro zrakovou oporu žáků, a tím pro lepší zapamatování probíraného učiva. Zcela chyběl obrazový materiál k vyučovaným tématům. Z celkového vzhladu tříd nebylo možné zjistit, které učivo bylo aktuálně probíráno.

Učebny byly vybaveny zčásti novým, zčásti starým, ale funkčním žákovským nábytkem, který je v rámci možností postupně obnovován. Vyřazené lavice a židle byly nahrazeny jednomístnými stavitelnými pracovními stolky. Pouze v osmé třídě neodpovídaly aktuální lavice svou velikostí tělesné výšce některých žáků, byly příliš nízké.

Žáci všech tříd byli v době konání inspekce adekvátně vybaveni učebnicemi i školními potřebami. K výuce byly užívány výhradně platné učebnice se schvalovací doložkou MŠMT. V průběhu inspekce byly vhodně doplňovány nakopírovanými pracovními listy. Učební pomůcky byly v průběhu školního roku prokazatelně obměňovány a doplňovány.

Žáci mají k dispozici dvě knihovny – jednu ve škole, druhou v dětském domově. Za provoz knihoven odpovídají pedagogičtí pracovníci (učitel, vychovatel).

Využívání stávajících materiálních zdrojů bylo předmětem kontrolní a hospitační činnosti ředitele. Z písemných hospitačních záznamů vyplynulo, že opatření ke zlepšení stavu byla v rámci možností přijímána.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ubytovacího traktu byly v průběhu inspekce pouze vyhovující, materiálně-technické podmínky školy dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovně-vzdělávací činnost školského zařízení

Předložený *vnitřní řád* (platnost od září 2003) deklaruje práva a povinnosti dětí a opatření ve výchově v souladu se zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy. Kontrolou bylo zjištěno, že obsahová struktura ve smyslu přílohy vyhlášky upravující podrobnosti výkonu ústavní výchovy byla ve vnitřním řádu dodržena. Všechny aktuálně přítomné děti byly se svými právy a povinnostmi prokazatelně seznámeny (písemný protokol) po příchodu do zařízení.

Dále bylo zjištěno, že *vnitřní řád* v návazných kapitolách vztahujících se k právům a povinnostem dětí a k opatřením ve výchově (*Systém hodnocení a opatření ve výchově a Kapesné, osobní dary, věcná pomoc*) práva dětí omezuje a v některých oblastech porušuje. Přesto byl vnitřní řád ve stávajícím znění schválen Dětským diagnostickým ústavem v Hradci Králové dne 3. února 2004. *Právo na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu...* bylo v dokumentu omezováno a v praxi porušováno tím, že návštěvy u osob odpovědných za výchovu byly součástí systému hodnocení jako výhoda, byly tedy umožňovány v závislosti na chování dětí. Nově přijaté děti byly automaticky zařazeny do třetího z pěti hodnotících stupňů (střed), ačkoliv byly v adaptačním období a jejich chování nemohlo být adekvátně zhodnoceno. Toto zařazení sice dětem umožňovalo (dle předložené dokumentace) „*požádat o návštěvu k rodičům o prázdninách a svátcích*“, avšak prioritně omezovalo jejich zákonné právo. Děti zařazené do pátého hodnotícího stupně nemohly navštěvovat osoby odpovědné za výchovu (rodinu) vůbec.

Právo opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku, bylo v dokumentu porušováno tím, že

samostatné vycházky byly rovněž součástí systému hodnocení a byly povolovány pouze výjimečně.

Právo na rozvíjení tělesných, duševních a citových a sociálních dovedností bylo porušováno tím, že se děti nemohly zapojit do zájmových útvarů ve městě, případně v zařízení (v době kontroly kroužky nepracovaly) podle svých zájmů a nadání, protože účast v zájmových kroužcích a útvarech byla rovněž součástí systému hodnocení.

Právo na plné přímé zaopatření, do kterého je zahrnuto i *kapesné*, bylo porušováno tím, že kapesné bylo v kontrolovaném období snižováno kvůli náhradám škod údajně způsobených dětmi (nedoloženo) tak, že v konkrétním měsíci mohlo být zcela odejmuto. Kapesné však lze, jako opatření ve výchově, snížit jen za prokázané porušení povinností vymezených zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, a to jen o jednu třetinu z maximální výše zákonem stanovené částky. Z podkladové dokumentace ke kapesnému bylo dále zjištěno, že dětem, které byly nově přijaty do zařízení v období od září 2003 do května 2004, nebylo kapesné v měsíci jejich přijetí stanoveno správně podle počtu dnů, v nichž byly v péči zařízení. Vyplacené částky byly nižší než ty, které dětem skutečně náležely. Kontrolou bylo zjištěno, že děti nemohly volně užívat své kapesné ani vlastní peníze (veškeré peníze jsou vedeny na společném bankovním účtu se jménem zařízení). Možnost užívání kapesného byla podřízena systému hodnocení. *Vnitřní řád* v kapitole *Základní práva dětí ve výchovných stupních* stanovuje, že ...*na kontě (dětí) musí zůstat částka 300,- Kč na úhradu úmyslně způsobených škod*. Tuto povinnost však dětem zákon o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy neukládá, *vnitřní řád* ji stanovuje neoprávněně.

Opatření ve výchově (kladná nebo záporná) nebyla průkazným způsobem zaznamenávána a ukládána do osobních spisů dětí. V žádné pedagogické dokumentaci nebylo uceleně zdokumentováno, jaká opatření ve výchově a z jakého důvodu byla konkrétnímu dítěti udělena. Užívaný pětistupňový hodnotící systém pouze udává, jaké výhody a omezení souvisí s hodnotícími stupni.

Kontrolovaná povinná dokumentace zařízení související s výchovně-vzdělávací činností byla zavedena v zákonném rozsahu.

Osobní spisy dětí jsou ucelené, obsahují všechny zásadní dokumenty (rozhodnutí o umístění dítěte, rozsudek soudu, rodný list, zprávy z vyšetření dítěte, vysvědčení, korespondenci s osobami odpovědnými za výchovu). Kontrolované materiály byly řazeny chronologicky, čímž byla zajištěna přehlednost a možnost operativně získávat informace o dítěti.

Programy rozvoje osobnosti byly v době kontroly jednotné pro všechny rodinné skupiny, používány však byly různé podkladové formuláře. (*Individuální resocializační plán dítěte, Kódový záznam vývinu osobnosti svěřence, Hodnocení chování a prospěchu za 1. pololetí školního roku 2003-04, Příloha IRPD – dílčí záznamy*). Programy byly zpracovány a jsou vedeny pro všechny evidované děti. Vycházejí z počátečního stavu dítěte při příchodu do zařízení, stanovují výchovný cíl a rámcově definují formy a metody práce.

Roční plán výchovně-vzdělávací činnosti (*Plán práce na školní rok 2003/2004*) byl zpracován na základě analýzy. Tvoří ucelený dokument, postihuje všechny oblasti vzdělávací a výchovné činnosti. Úkoly pro školní rok byly stanoveny adresně, vytyčené cíle byly reálné.

Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti (*Týdenní plán výchovné činnosti oddílu*) byly ve sledovaném období školního roku 2003/2004 prokazatelně sestavovány za participace dětí, byly přehledné, konkrétní a srozumitelné.

Knihy denní evidence (*Denní hlášení*) byla v kontrolovaném období vedena jedna pro celé zařízení. *Knihy průběhu služeb* (1. oddíl, 2. oddíl, 3. oddíl) byly vedeny pro každou rodinnou skupinu. Zápisy v dostatečném rozsahu a průkazně zachycovaly průběh činností i nočních služeb.

Knihy úředních návštěv byla ve sledovaném období vedena průkazným způsobem.

Knihy ostatních návštěv byla vedena chronologicky, zápisy přehledně zachycovaly intenzitu návštěv.

Vedení povinné dokumentace v kontrolovaném období školního roku 2003/2004 průkazně zachycovalo průběh vzdělávací a výchovné činnosti zařízení. Přehlednost další pedagogické dokumentace však snižovala nejednotná a nepřesná terminologie (oddíl, výstroj, výstrojní list, denní prověrka, oddílový aktiv, nástup oddílu).

Strukturu denních činností stanovuje vnitřní řád (*Časový rozvrh všedního dne, Časový rozvrh soboty, neděle*). V průběhu inspekce bylo zjištěno, že děti organizaci dne znají a ve většině případů se jí podřizují. Přestože byly děti do rodinných skupin rozděleny primárně podle věku, rozvržení činností nerespektovalo psychohygienické potřeby dětí dané věkové skupiny. Veškeré činnosti byly v průběhu inspekce režimové a řízené, prostor pro osobní volno dětí nebyl vůbec vytvořen. Stávající způsob ubytování neposkytoval dětem prostor pro osobní volno ani fyzicky. Děti byly neustále pohromadě, společně chodily na vycházky, společně se ve stanoveném čase připravovaly na vyučování. Možnost relaxace v průběhu odpoledne děti de facto neměly.

Zásadním nedostatkem je stávající způsob stravování dětí. Děti musely na každé jídlo (čtyřikrát i pětkrát denně) docházet společně s vychovateli do školní jídelny místní zvláštní školy. Stravu jim jídelna zvláštní školy poskytovala na základě smlouvy v přesně stanovených hodinách, takže mimoškolní činnost dětí se mohla konat pouze v krátkých přestávkách mezi stálými přechody na stravu a zpět. Interval mezi odpolední svačinou (15:15 – 16:00 hod.) a večeří (17:15 – 18:00 hod.) byl pouhé dvě hodiny. V době prázdnin komplikuje stravování dětí fakt, že školní jídelna zvláštní školy je po část prázdnin mimo provoz, takže děti z dětského domova se musejí stravovat v soukromých veřejných jídelnách města.

Informační systém vůči dětem i osobám odpovědným za výchovu byl v kontrolovaném období prokazatelně zajištěn. Děti byly o plánovaných činnostech primárně informovány při sestavování a tvorbě týdenních programů činnosti a denně ústně vychovateli.

Průběh výchovně-vzdělávacích činností školského zařízení

V průběhu inspekce na základě přímých pozorování, rozhovorů s dětmi a spontánních reakcí pracovníků bylo zjištěno, že neoprávněné postupy definované zejména v *systému hodnocení dětí* (součást *vnitřního řádu*) byly ve sledovaném období školního roku 2003/2004 do doby kontroly uplatňovány, čímž byla v praxi porušována práva dětí deklarovaná v zákoně o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy. Zařízení průkazným způsobem seznámilo všechny aktuálně přítomné děti s jejich právy a povinnostmi, avšak zejména mladší děti je nedokázaly definovat ani reálně vysvětlit.

V kontrolovaném období docházelo k omezování a porušování práv dětí v oblasti *zajištění plného přímého zaopatření* (kapesné), práva dětí *na rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností a sociálních dovedností* (zájmová činnost byla povolována pouze „za odměnu“, podle stupně hodnocení), práva *na udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu za podmínek stanovených zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy* (některé děti v návaznosti na systém hodnocení nemohly v průběhu celého školního roku 2003/2004 opustit zařízení za účelem návštěvy rodičů), práva *opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku* (individuální vycházky). V průběhu přímých pozorování odpoledních i večerních činností však konkrétní porušování práv dětí nebylo zjištěno. V návaznosti na hodnocení dětí byla ze strany vychovatelů směrem k dětem zaznamenána represe (nové dítě bylo po příchodu

do zařízení zařazeno do výchovného stupně tři, i když de facto nemohlo být zatím hodnoceno) a nepedagogické jednání (nejste na tom tak, abyste si zasloužili zájmové kroužky).

V kontrolovaném období byly plánování a bezprostřední příprava činností ze strany pedagogů průkazným způsobem prováděny za participace dětí, byla zajištěna vzájemná spolupráce a koordinace pedagogů též rodinné skupiny. V praxi však vychovatelé nevytvářeli adekvátní podmínky pro zdravý vývoj osobnosti dětí a neupevňovali jejich sociální dovednosti. Cíleně a systémově neposilovali jejich sebevědomí. Konkrétní a reálné úkoly nebyly stanovovány pro jednotlivé děti, ale pro celou rodinnou skupinu. Veškeré činnosti byly plánovány jako řízené, skupinové, věk a individuální potřeby dětí nebyly respektovány. Vychovatelé děti svazovali nadbytečnými řízenými kolektivními činnostmi, děti neměly jinou volbu. I když byli pedagogové na zaměstnání připraveni, efektivita kontrolovaných činností byla snížena tím, že při aplikaci nových poznatků nenavazovali na předchozí znalosti dětí, příklady z praxe a životní zkušenosti. Projevy dětí nebyly v průběhu činností hodnoceny.

Z neformálních rozhovorů s dětmi vyplynulo, že většina není v zařízení spokojená a necítí se jako doma, uvítaly by více soukromí. Útěk byl pro některé děti vítanou změnou i za cenu represivních následků.

I když většina výchovně-vzdělávacích činností probíhala v době kontroly odděleně, vnitřní uspořádání zařízení neposkytovalo rodinným skupinám autonomii. Prostorové podmínky ubytovacího traktu byly stísněné, pokoje chlapců nedostatečně vybavené a zařízené (chyběly uzamykatelné stolky – skříňky, pracovní místa). Příprava na vyučování i veškeré další činnosti probíhaly zejména v klubovnách. Materiální zabezpečení sledovaných činností bylo možné vysledovat a pozorovat pouze v omezeném rozsahu. Při přípravě na vyučování byly využívány pouze standardní školní pomůcky, děti neměly k dispozici dostatečné množství hraček, stolních her a knih. V návaznosti na vzdělávací aktivity chyběly počítače (pouze jediný pro celé zařízení). Hlavní náplní odpoledních činností byly primárně voleny sportovní aktivity. Materiální podpora těchto činností byla v průběhu inspekce zajištěna, použité pomůcky i technika vhodně zvoleny.

Organizace (režim) dne byla v průběhu kontroly dodržována, avšak poměr režimových, řízených a volnočasových aktiv nebyl v rovnováze. Využívány byly zejména režimové a řízené činnosti, prostor pro relaxaci a volnočasové aktivity dětí nabyt cíleně vytvářen. Struktura organizace dne neodpovídala zásadám psychohygieny (interval v podávání stravy). Pitný režim nebyl zejména v nočních hodinách průkazně zajištěn. Limitující prostorové podmínky a reálný stav hygienického zázemí nezajišťovaly intimní prostor pro osobní hygienu, čímž byla omezena možnost výchovného působení směrem k sebeobslužným činnostem.

V kontrolovaném období školního roku 2003/2004 byl v zařízení primárně upřednostňován represivní systém hodnocení, který však děti v podstatě přijaly a akceptovaly. Výchovně-vzdělávací činnost byla pro děti nemotivační, ze strany pedagogů dominovala snaha o udržení kázně tlakem (represí). V průběhu inspekce však byla celková atmosféra příznivá, interakce a komunikace mezi dětmi bezproblémová, mezi dětmi a některými pedagogy s dílčími problémy. Děti spolu v době přímého pozorování vycházely dobře, žádné zásadní konflikty nebyly zaznamenány.

Průběh a výsledky vzdělávací a výchovné činnosti byly v kontrolovaném období školního roku 2003/2004 vyhovující.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve Speciální základní škole sdružené při Dětském domově se školou, Kostelec nad Orlicí, Tyršova 7 ve školním roce 2003/2004

Situace z hlediska počtu tříd a žáků speciální základní školy v průběhu inspekce

Škola	Třída	Ročník	Počet žáků	Přítomných
Speciální základní	bez onačení	3. + 4. +5.	8 (1 + 3 + 4)	8
	bez onačení	6.	5	4
	bez onačení	5. + 8.	5 (1 + 4)	4
	bez onačení	7. + 9.	4 (2 + 2)	4
Celkem	4 třídy	7 ročníků	22 žáci	20 žáků

Kapacita speciální základní školy byla v *Rozhodnutí* Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy stanovena na šestnáct žáků. Z tabulky vyplývá, že v době inspekce byla kapacita speciální základní školy překročena o šest žáků. Vzhledem k tomu, že ve školním roce 2003/2004 nebyla při *Dětském domově se školou, Kostelec nad Orlicí* otevřena třída zvláštní školy, celková kapacita školy nebyla v době kontroly překročena.

Vzdělávací program

Výuka ve speciální základní škole je organizována podle vzdělávacího programu *Základní škola* čj. 16 847/96-2 včetně *Úprav a doplňků* čj. 25 018/98-22. Pro konkrétní žáky zpracovali učitelé jednotlivých vyučovacích předmětů individuální vzdělávací plány verifikované ředitelem zařízení. Kontrolou dokumentace (osobní spisy) bylo zjištěno, že žákům s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení nebyla i přes doporučení odborného pracoviště zabezpečena adekvátní speciálně pedagogická péče.

Realizovaný vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22 byl zvolen vhodně, individuální vzdělávací plány pro konkrétní žáky byly ve školním roce 2003/2004 průběžně zpracovávány.

Porovnáním rozvrhu hodin a třídních knih všech tříd bylo zjištěno, že výuka ve speciální základní škole byla organizována v souladu s učebním plánem, který však byl upraven. Ve všech ročnících byly vyučovány pouze dvě hodiny cizího jazyka týdně. Souhlas se snížením hodinové dotace výuky cizího jazyka vydal ředitel odboru speciálního vzdělávání a institucionální výchovy MŠMT. Jedna hodina, o kterou byla snížena výuka cizího jazyka, byla převedena do hodinové dotace výuky českého jazyka. Kontrolou bylo zjištěno, že tato výjimka byla povolována opakovaně již řadu let. Při výuce cizího jazyka byli žáci všech ročníků rozděleni do tří skupin, ve kterých byli vyučováni společně bez rozdílu věku. Anglický jazyk byl vyučován v jedné skupině žáků, německý jazyk ve dvou skupinách.

Další úpravou učebního plánu bylo posílení hodinové dotace tělesné výchovy ze dvou na tři hodiny týdně. Tato úprava byla realizována v souladu s pokynem MŠMT. Disponibilní dotace vyučovacích hodin v 8. a 9. ročníku byla vzhledem k předpokládanému budoucímu profesnímu uplatnění žáků využita k posílení předmětu praktické činnosti.

Obsah učiva sledovaných předmětů korespondoval s platnými učebními osnovami, zásadní nedostatky nebyly zjištěny.

Výuka probíhala v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Povinná dokumentace školy byla ve školním roce 2003/2004 vedena pečlivě, průkazně zachycovala průběh vzdělávání každého žáka. Na nedostatky (některá dokumentace byla vedena na zastaralých tiskopisech SEVT, ve kterých nebyly opraveny nebo doplněny údaje uváděné v nových tiskopisech - vzdělávací program, seznam vyučovaných předmětů), které však neměly vliv na průkaznost průběhu vzdělávání, byl ředitel upozorněn.

Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004 byl, až na jednu výjimku, sestaven správně s ohledem na hygienické i didaktické požadavky. Vyučování v jednotlivých dnech bylo organizováno převážně v jednom celku, pouze žáci 7. – 9. ročníku měli jednou týdně jednu vyučovací hodinu odpoledne. Kontrolou bylo zjištěno, že žáci 3. – 5. ročníku měli každé pondělí a středu šest vyučovacích hodin v jednom celku, i když platná vyhláška o speciálních školách a speciálních mateřských školách povoluje pro tuto kategorii zařadit do jednoho celku pouze pět vyučovacích hodin. Ostatní ročníky měly počty vyučovacích hodin v jednom celku v jednotlivých dnech stanoveny správně.

Pravidla provozu školy definuje *Řád školy*, který je přílohou *vnitřního řádu*. Rodiče byli v průběhu školního roku 2003/2004 prokazatelně informováni o prospěchu a chování svých dětí zejména při osobních návštěvách školy. Návštěvy byly umožňovány v době před začátkem vyučování a výjimečně v době přestávek. Vždy bylo nutné dohodnout předem termín. O každém jednání s rodiči byl veden informační záznam. Přehled prospěchu byl zachycen v klasifikačním archu, neboť jednotliví žáci neměli žákovské knížky. Zápisy o chování žáků byly uvedeny v centrální žákovské knize (viz další text inspekční zprávy).

I když organizace výchovně-vzdělávacího procesu vůči žákům vykazovala dílčí nedostatky, byla ve školním roce 2003/2004 funkční.

Výchovný poradce pro školní rok 2003/2004 nebyl ustanoven, úkoly výchovného poradenství zabezpečoval ředitel. Zpracoval dokument s názvem *Výchova k volbě povolání*, který je primárně zaměřen na obsah včetně metod školní přípravy pro volbu povolání (cesta k sebepoznání, charakteristické znaky a požadavky povolání, profesní orientace, střední školství). Volba povolání je však jen jedním z úkolů výchovného poradenství, ostatní oblasti nebyly v rámci školy průkazným způsobem zabezpečeny.

Výchovné poradenství bylo ve školním roce 2003/2004 primárně a jednostranně zaměřeno na volbu povolání.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika, český jazyk, přírodověda, přírodopis a fyzika

V průběhu inspekce byly uskutečněny hospitace ve všech třídách, u většiny učitelů (jedna učitelka byla dlouhodobě v pracovní neschopnosti). Ve školním roce 2003/2004 realizovalo výuku ve speciální základní škole celkem pět učitelů a ředitel. Až na jednu výjimku splňovali všichni pedagogové odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost jedné učitelky v žádném směru negativně neovlivnila kvalitu výuky.

Plánování učiva prostřednictvím tematických plánů a jeho realizace ve všech kontrolovaných předmětech korespondovaly s učebními osnovami. Vzhledem k termínu inspekce bylo učivo všech ročníků probráno a tematické plány učiva ve všech třídách splněny, měsíc červen byl vyhrazen zejména k opakování probraného učiva. Výjimkou byla výuka žáka 3. ročníku,

kteřý byl do zařízení nově dislokován. V době inspekce nebyl pro tohoto žáka stanoven rozvrh hodin, čímž docházelo k častým časovým prostojům. Pracoval společně se žáky 4. ročníku, a to i např. v přírodovědě, která není v učebním plánu pro 3. ročník obsažena.

Výukové cíle sledovaných vyučovacích hodin byly převážně stanoveny vhodně a přiměřeně, bezprostřední příprava učitelů na vyučování byla primárně zaměřena na zvolení vhodných postupů pedagogické práce. Rezervy byly zjištěny zejména v materiální podpoře výuky (příprava tabulí, využívání audiovizuální techniky). Pomůcky byly využívány sporadicky (kružítka, pravítka, trojúhelníky vystřížené z papíru, elektrotechnické stavebnice, vzorky kostí, ukázky obilnin a škůdců). Didaktická ani výpočetní technika nebyla během inspekce v kontrolovaných vyučovacích předmětech využita. V jedné třídě chybělo umývadlo (žáci ho opakovaně ukopli), tabule byla mazána pouze hadrem, což mělo za následek silnou prašnost.

Většina sledovaných hodin měla klasickou stavbu. Nejužívanější metodou byla frontální výuka a ve třídách složených z více ročníků výuka v odděleních. Ta však nebyla v některých případech dostatečně a kvalifikovaně zvládnuta. Chyběla diferencovaná práce, která by umožnila nadanějším žákům a žákům s vyšším pracovním tempem lépe využít čas vyučovací hodiny. V průběhu výuky zcela chyběla relaxace, žáci ve většině hodin zpravidla seděli na svých místech a pouze ojediněle chodili k tabuli plnit zadané úkoly.

Po stránce věcné postupovali učitelé ve sledovaných vyučovacích hodinách správně. Nabízeli žákům, kteří měli problémy s pochopením učiva vhodným a nenásilným způsobem individuální pomoc. Žádný žák však tuto nabídku během inspekce nevyužil. V úrovni vědomostí a znalostí byly mezi žáky jednotlivých tříd zaznamenány značné rozdíly. Zatímco v některých ročnících byly zjištěny překvapivě dobré výsledky (matematika, čtení v nejnižších ročnících), v jiných třídách byly znalosti žáků zcela nedostatečné (žáci 7. ročníku neznali základní pojmy - co je dopravní prostředek, co je zelenina apod.). V jednom případě sice žáci učivo zvládali, ale s pedagogem nekomunikovali a pouze plnili zadané úkoly. Žáci byli celkově málo samostatní, o postupech práce rozhodoval výhradně učitel, žáci neměli možnost vlastního řešení. Nevhodně byl zvolen způsob zápisu do sešitů formou diktátu.

Motivace byla založena převážně na seznámení žáků s cílem a průběhem hodiny. Žáci byli při vyučování ukáznění, ale pasivní. Zájem o výuku projevovali pouze ve třídě složené z žáků nejnižších ročníků. V některých hodinách chybělo závěrečné hodnocení práce celé třídy i jednotlivých žáků.

Mezi pedagogy a žáky byly v průběhu inspekce zřejmé pozitivní vztahy. Učitelé vystupovali s přirozenou autoritou a žáci je respektovali. Výjimkou nebyl motivující dotyk nebo pohlazení. K negativním zjištěním patřila nevšímavost k nepořádku ve třídách.

Důsledkem cíleného rozvoje komunikace byla široká slovní zásoba žáků, jejich schopnost vyprávět i dramatizovat příběh nebo pohádku. Celkovou úroveň komunikativních dovedností však snižovalo používání obecné češtiny v projevech žáků i učitelů.

Žáci neměli v průběhu celého školního roku 2003/2004 žakovské knížky. Učitelé zapisovali zadání domácích úkolů a sdělení vychovatelům do *žakovské knihy* (společná pro celou třídu), známky zaznamenávali do klasifikačních archů. Kontrolou bylo zjištěno, že v průběhu druhého pololetí nebyly zapisovány známky z tělesné výchovy a téměř chyběla klasifikace předmětu rodinná výchova. I když byli žáci v době inspekce průběžně zkoušeni, nebyli klasifikováni. Objektivnost klasifikace tedy nebylo možné posoudit.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byly dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v platném *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* čj. 20 846/03-21 ze dne 18. července 2003 a *Změně zřizovací listiny Dodatkem č. 4* čj. 21 560/03-25 ze dne 14. července 2003 jsou ve vzájemném souladu.

Stav dětí ve školském zařízení k 7. červnu 2004

Tab. č. 1: kapacita a naplněnost školského zařízení

Kapacita zařízení	24
Evidenční stav	23
Počet rodinných skupin	3
Počet dětí fyzicky přítomných ve školském zařízení	23
Počet dětí na útěku	0
Počet dětí ve vazbě	0
Počet dětí s prodlouženým pobytem u rodičů	0
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	16
Počet dětí s uloženou ochrannou výchovou	0
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	6
Počet dětí na dohodu do ukončení přípravy na povolání	1

Stanovená kapacita zařízení (dvacet čtyři) nebyla ke dni inspekce evidenčně překročena, fyzicky přítomno byly dvacet tři dětí. Počet rodinných skupin i evidenční stav dětí byly v souladu se stanovenou kapacitou i statistickým výkazem.

Tab. č. 2: počet rodinných skupin, počet dětí a jejich zařazení do škol

Rodinná skupina	Počet dětí	Fyzicky přítomné	Sourozenci
I.	7	7	0
II.	8	8	0
III.	8	8	0
Celkem	23	23	0

Názvy organizačních jednotek (rodinné skupiny) i jejich počet byly v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb. Fyzické počty dětí v rodinných skupinách respektovaly příslušná ustanovení výše uvedeného zákona.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina* ze dne 10. března 1992, bez čj.
2. *Dodatek ke zřizovací listině* čj. 25.929/94-60 ze dne 21. listopadu 1994
3. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 2* čj. 33 199/98-21 ze dne 1. prosince 1998
4. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 3* čj. 12 314/02-21 ze dne 4. února 2002
5. *Změna zřizovací listiny Dodatek č. 4* čj. 21 560/03-25 ze dne 14. července 2003
6. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 20 846/03-21 ze dne 18. července 2003, s účinností od 1. září 2003
7. *Plán práce na školní rok 2003/2004* (roční plán výchovně-vzdělávací činnosti), projednán na pedagogické radě dne 25. srpna 2003, bez čj.
8. *Rámcový program výchovné činnosti (na pomoc vychovatelům)*, únor 2004, bez čj.
9. *Vnitřní řád*, září 2003, v platnosti od 1. listopadu 2003, bez čj.
10. *Vnitřní organizační řád* ze dne 25. srpna 2003, bez čj.
11. *Systém řízení Dětského domova se školou, Kostelec nad Orlicí* (organizační schéma)
12. *Stanovisko k vnitřnímu řádu školského zařízení* (diagnostický ústav) ze dne 3. února 2004, bez čj.
13. Příloha vnitřního řádu Vnitřní předpis, rozvržení pracovní doby vychovatelů, ze dne 1. září 2003, bez čj.
14. Formulář *Opatření ve výchově*
15. Výroční zpráva o činnosti DVÚ Kostelec nad Orlicí, školní rok 2002/2003 ze dne 15. července 2003, bez čj.
16. *Abecední seznam dětí*, bez data a čj.
17. Seznam dětí podle skupin ze dne 7. června 2004, bez čj.
18. Stav dětí od: 01. 09. 2003 do: 07. 06. 2004 ze dne 7. června 2004, bez čj.
19. *Seznam dětí podle typu opatření* ze dne 7. června 2004, bez čj.
20. *Nástupy na jídlo školní rok 2003 – 2004*, bez data a čj.
21. *Kniha úředních návštěv* vedená od 1. ledna 1973
22. *Kniha návštěv* (Kniha návštěv osob odpovědných za výchovu), vedená od 1. února 1999
23. *Kniha Útěky*, záznamy za školní rok 2003/2004
24. *Denní hlášení* (kniha denní evidence – celé zařízení) I., II., III. rodinné skupiny za školní rok 2003/2004
25. *Knihy průběhu služeb: 1. oddíl, 2. oddíl, 3. oddíl – prověřková kniha*, školní rok 2003/2004
26. *Deníky výchovných skupin* I., II. a III. rodinné skupiny za školní rok 2003/2004
27. *Osobní spisy dětí s osobními čísly* 8, 9, 19, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 35, 65
28. *Individuální resocializační plán dítěte, Kódový záznam vývinu osobnosti svěřence, Hodnocení chování a prospěchu za 1. pololetí školního roku 2003/2004, Příloha IRPD – dílčí záznamy* (program rozvoje osobnosti) dětí s osobními čísly 8, 9, 19, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 35, 65
29. *Týdenní plán výchovné činnosti oddíl 1., 2., 3.,* (Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti) školní rok 2003/2004
30. *Druhy zájmové činnosti v TP* – od 1. března do 31. května 2001
31. *Zápisy ze schůzky ÚR* (ústavní rada) za období od 18. prosince 2003 do 22. dubna 2004

32. *Konto dětí* – dokument ze dne 1. září 2003
33. *Evidenční karty kapesného dětí* za období září až červen 2004, ke dni kontroly
34. *Pokladní kniha kapesného* - v užívání od 13. května 2002
35. Výpis č. 235 z bankovního účtu ČNB s názvem *Dětský domov se školou, Tyršova 7, 517 41 Kostelec nad Orlicí* ze dne 7. června 2004
36. *Kapesné svěřenců (dětí) 1. 2. 3. oddílu na měsíc červen 2004* – návrh ze dne 1. června 2004
37. *Kapesné dětí – k doplacení za r. 2004* ze dne 8. června 2004, bez čj.
38. *Jednací protokol*
39. *Inspekční zpráva* čj. 093 353/00-5060 ze dne 20. listopadu 2000
40. *Zaměstnanci Dětského domova se školou, Kostelec nad Orlicí k 7. červnu 2004*, (jmenný seznam, osobní čísla), bez čj.
41. *Personální dokumentace* (kopie dokladů o vzdělání, psychické způsobilosti, občanské bezúhonnosti) všech pedagogických pracovníků a nepedagogických pracovníků, kterým vznikl pracovně právní vztah po 1. červenci 2002
42. *Služby* (rozpis) - vychovatelé na měsíce září až červen školního roku 2003/2004
43. *Základní pravidla pro práci psychologa* ze dne 7. října 2002, pro školní rok 2003/2004
44. *Minimální program drogové prevence na školní rok 2003/2004*, nedatováno, bez čj.
45. *Zápisy z jednání pedagogické rady* za školní roky 1999/2000, 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004 do termínu inspekce
46. *Zápisy z porad učitelů* za školní rok 2003/2004
47. *Zápisy z porad vychovatelů* za školní rok 2003/2004
48. *Plán kontrolní činnosti* – ředitel, vedoucí vychovatel – příloha plánu práce na školní rok 2003/2004
49. *Příloha k plánu hospitační a kontrolní činnosti* – srpen 2003
50. *Zápisy z kontrolní činnosti ředitele zařízení* za školní rok 2003/2004
51. *Narižení ředitele* ze dne 9. června 2004, bez čj. (úprava vnitřního řádu)
52. *Plán personálního rozvoje na školní rok 2003/2004* ze dne 1. září 2003, bez čj.
53. *Vnitřní mzdový předpis* – únor 2004, bez čj.
54. *Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků všech tříd* za školní rok 2003/2004
55. *Vzdělávací program Základní škola* čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně *Úprav a doplňků* čj. 25 018/98-22
56. *Rozvrh hodin* všech tříd pro školní rok 2003/2004
57. *Učební plán Speciální základní školy, DDŠ, Kostelec nad Orlicí* – školní rok 2003/2004
58. *Tematické plány učiva* vyučovacích předmětů matematika, český jazyk, přírodověda, přírodopis a fyzika
59. *Individuální vzdělávací plány* žáků všech tříd – školní rok 2003/2004, podepsané ředitelem a učitelkami jednotlivých předmětů
60. *Vzorky žákovských sešitů a žákovských prací* žáků všech tříd za školní rok 2003/2004
61. *Řád školy* (příloha vnitřního řádu) ze dne 25. srpna 2003
62. *Výchova k volbě povolání*, nedatováno, bez čj.
63. *Protokoly o komisionálních zkouškách* za školní rok 2002/2003

64. Žádost o souhlas se snížením dotace hodin výuky cizího jazyka ze dne 21. července 2003, čj. 677/2003
65. Souhlas se snížením dotace hodin výuky cizího jazyka (ředitel odboru speciálního vzdělávání a institucionální výchovy MŠMT) ze dne 26. srpna 2003, čj. 25451/03-24
66. Škol (MŠMT) V 14-01 – Výkaz o zařízení pro výkon ústavní–ochranné výchovy podle stavu k 15. říjnu 2003
67. Škol (MŠMT) V 14-01 – Výkaz o speciálních školách podle stavu k 30. září 2003
68. Škol (MŠMT) V 4b-01 – Příloha k výkazu o speciálních školách, o základní–zvláštní škole podle stavu k 30. září 2003
69. Výkaz o společném stravování dětí a mládeže (Škol) MŠMT V 17-01 k 15. říjnu 2003

ZÁVĚR

V období od poslední inspekce (říjen 2000) byla personální struktura kontrolovaného subjektu posílena o čtyři pedagogy (jeden učitel a tři vychovatelé) a psychologa. Aktuální personální zabezpečení umožňuje ve školním roce 2003/2004 plnit vzdělávací a výchovné cíle. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy splňovali ke dni kontroly ředitel, čtyři učitelé, vedoucí vychovatel a jeden vychovatel (cca 47 %). U pedagogických pracovníků nebyla do doby konání inspekce zjištěna a doložena psychologickým vyšetřením psychická způsobilost pro výkon pedagogické praxe. Systém služeb vychovatelů (přímá výchovná činnost) byl v době inspekce sestaven tak, aby byla pokryta doba až do večerky dětí. Kontrolní mechanismy byly nastaveny efektivně, avšak vzhledem k absenci projednávání obecných kontrolních závěrů na jednáních pedagogické rady nebo na poradách učitelů a vychovatelů neposkytovaly účinnou zpětnou vazbu. Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo primárně zaměřeno na doplnění odborné a pedagogické způsobilosti (speciální pedagogika). Vychovatelé, kteří nesplňovali kvalifikační podmínky, se formou krátkodobých kurzů a seminářů vzdělávali v oblasti etopedické problematiky a prevence sociálně patologických jevů.

Výuka ve speciální základní škole probíhala v souladu s upraveným učebním plánem, učební osnovy všech sledovaných vyučovacích předmětů byly dodrženy. Výchova a vzdělávání žáků byla organizováno tak, aby byly respektovány individuální zvláštnosti žáků, pedagogické, hygienické a speciálně-pedagogické požadavky. Nedostatek byl zjištěn ve stanovení vyučovacích hodin v jednom celku u žáků 3. – 5. ročníku (pondělí a středa šest vyučovacích hodin).

Prostorové podmínky ubytovacího traktu byly v době kontroly stísněné a z hlediska výchovně-vzdělávacích potřeb dětí tří rodinných skupin nevyhovující. Způsob a forma ubytování dětí včetně stávající organizace dne (denní režim) a aplikované výchovné praktiky neposkytovaly dětem téměř žádné soukromí. Cesty, jak celou situaci zlepšit do doby, než bude realizována plánovaná přístavba objektu, nebyly ve sledovaném období aktivně hledány, přestože i stávající prostory určité možnosti pro zlepšení situace nabízely. Fyzickou kontrolou bylo zjištěno, že materiálně-technické vybavení místností určených k činnosti dětí včetně komplexního zabezpečení mimoškolní činnosti bylo ve sledovaném období školního roku 2003/2004 nedostatečné. Chyběla širší nabídka her, knih a časopisů. Děti měly k dispozici pouze jeden starší počítač a jednu kuchyňku s domácími spotřebiči. Další zázemí pro sociální učení zařízení dětem neposkytovalo. Nebyl zajištěn adekvátní

a dostatečný úklid objektu, který v rámci režimových činností prováděly převážně děti. Základní sortiment sportovních potřeb včetně jízdních kol byl zabezpečen na dobré úrovni. Práva a povinnosti dětí i opatření ve výchově byla správně a v zákonném rozsahu deklarována, ale další upřesnění v dokumentaci a zejména nesprávně vytvořený a uplatňovaný systém hodnocení dětí umožňovaly v několika oblastech (zajištění plného přímého zaopatření, rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností a sociálních dovedností, udržování kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu za podmínek stanovených zákonem o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, opustit samostatně se souhlasem pedagogického pracovníka zařízení za účelem vycházky, pokud se jedná o dítě starší 7 let věku, ukládání nezákonné povinnosti) jejich nedodržování, respektive porušování.

Povinná dokumentace byla zavedena v zákonném rozsahu, ve sledovaném období školního roku 2003/2004 byla vedena průkazně. Terminologicky však byla nepřesná a nejednotná. Stávající organizace dne směrem k dětem byla zcela nevyhovující. Nebyly respektovány věkové zvláštnosti dětí, nebyl vytvořen prostor pro relaxaci a osobní volno. Striktně režimový přístup s převahou řízené mimoškolní činnosti nepodporoval individuální rozvoj dětské osobnosti. Organizaci dne navíc naprosto nevhodně narušovala skutečnost, že děti musely v průběhu dne několikrát docházet do školní jídelny situované v jiném objektu, protože zařízení vlastní školní jídelnu neprovozuje.

Primárně upřednostňovaný represivní systém hodnocení, který děti v podstatě přijaly a akceptovaly, nenarušoval v době konání inspekce vzájemnou interakci a komunikaci mezi dětmi a pracovníky zařízení a dětmi navzájem.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Antonín Grulich	Antonín Grulich v. r.
Členové týmu	Mgr. Ludmila Konopková	Ludmila Konopková v. r.
	Mgr. Věra Nosková	Věra Nosková v. r.
	Stanislava Krčková Ing. Václav Zeman	

V Prostějově dne 25. června 2004

Datum a podpis ředitele školského zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. srpna 2004

Razítko

Ředitel školského zařízení, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školské zařízení

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jan Vodička, ředitel školského zařízení	Jan Vodička v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, pracoviště Prostějov, Západní 72, 796 04 Prostějov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	2004-08-25	m3-1198/04-05003

Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.